

УДК: 378 <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2018.7.04>І. Зварич, д-р пед. наук, проф.
Київський національний торговельно-економічний університет, Київ

РОЗВИТОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ФОРМУВАННЯ ГРУП АНГЛОМОВНИХ КРАЇН

Проаналізовано закономірності розвитку англійської мови в історичному та соціокультурному контексті, виокремлено історичні періоди розвитку англійської мови й охарактеризовано закономірності формування словникового запасу, утворення нових граматичних явищ, висвітлено основні історичні пам'ятки розвитку англійської мови та вдосконалено підхід до формування груп англомовних країн, розкрито особливі формування цих груп, визначено пріоритети англійської мови яка стала мовою міжнародного спілкування, політики, бізнесу, туризму, науки, освіти й обслуговування багатьох інших сфер людського життя.

Ключові слова: розвиток, англійська мова, історичні періоди, історичний розвиток, давньоанглійська мова, середньоанглійська мова, ранньомовноанглійська мова, пізньомовноанглійська мова, історичні пам'ятки, соціокультурний контекст, англомовні країни.

Постановка проблеми. Відома істина, що народ без власної мови – це лише половина нації, широко використовується для визначення ролі мови народу, який розмовляє своєю мовою і має певні історичні періоди її розвитку. Мова використовується для вираження думок, приховування смислу і вважається досконалим та важливим засобом людського спілкування, який допомагає обмінюватися думками, висловлювати свої власні судження, почуття, щоб досягати взаєморозуміння, створювати духовні та історичні цінності. Із розвитком суспільства розвивається і мова, тому ми зробили спробу

Мета статті і завдання. Проаналізувати закономірності розвитку англійської мови в історичному та соціокультурному контексті, виокремити історичні періоди розвитку англійської мови, вказати основні історичні пам'ятки розвитку цієї мови і вдосконалити підхід до формування груп англомовних країн, розкрити особливі формування цих груп, визначити пріоритети англійської мови.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Історію англійської мови, її витоки та особливості вивчали українські, російські, англійські вчені, зокрема: О. В. Бабенко, В. Я. Плотник, Т. А. Расторгуєва, Р. В. Резник, І. І. Іванова, Б. А. Ільїн, А. С. Ваugh, J. J. Smith. Різноманітні та масштабні дослідження історії англійської мови вражають своєю широтою та ґрунтовністю наукового пошуку.

Виклад основних положень. Англійська мова (*The English language, English*) належить до германської групи індоєвропейської сім'ї. Це одна з найпоширеніших мов у світі, особливо як друга мова та мова міжнародного спілкування. Традиційно вважають, що англійська мова пройшла через чотири періоди історичного розвитку протягом останніх півтори тисячі років, зокрема такі: *давньоанглійського (англосаксонського), середньоанглійського, ранньомовноанглійського та нованглійського періодів.*

Давньоанглійський період історичного розвитку англійської мови (Old English – OE, 450 (449) – 1100 (1066)), часто називають *англосаксонським*, оскільки в цей проміжок часу англійські сакси і юти переселилися до Британії. Там вони знайшли кельтське населення бриттів і галлів. При завоюванні території відбулося зіткнення мов, у якому перемога дісталась мовам англосаксам. Таким чином виникла *давньоанглійська мова* (оригіналом *Ænglisc, Anglisc, Englisc*) – давня форма англійської мови, що нею розмовляли *англосакси* та їхні нащадки на теренах сьогоднішньої **Англії** та півдня й сходу Шотландії. Поряд із цими назвами вживається і назва англосаксонська мова. Вважають, що вона належить до західно-германських мов, близька до західно-германських мов, близька до давньофранцузької та давньосаксонської мов, але ближча до сучасних німецької та іспанської, аніж до сучасної англійської.

Ця мова має граматичне відмінювання – п'ять відмінків: (називний, знахідний, родовий, давальний та орудний), три граматичні числа (однина, двоїна, множина) та три граматичні роди (чоловічий, жіночий, середній). Двоїна притаманна лише першій і другій особам і стосувалась групи з двох.

Прикметники, займенники та інколи іменники узгоджуються з іменниками за відмінком, числом і родом. Зокрема, дієслова узгоджуються з підметом за особою й числом. Іменники мають численні відміни (подібно до латини, давньогрецької чи санскриту).

Дієслова мають дев'ять головних дієвідмінків (сім сильних і дві слабкі), кожна з численними підтипами, і значну частку неправильних дієслів. Головна відмінність від інших стародавніх індо-європейських мов, зокрема латини, – лише два види граматичного часу (порівняно із шістьма часово-аспектними формами латини) і відсутність синтетичного пасивного стану (хоча він присутній у готській мові).

Рід іменників був суто граматичний, на відміну від природного роду в сучасній англійській. Необов'язково граматичний рід збігався зі статтю особи, якщо йшлося про людей. Наприклад, *sēo sunne* (сонце) належить до жіночого роду, *se mōna* (місяць) – до чоловічого, а *þat wif* (жінка) – середнього (порівняймо з нім. відповідниками *die Sonne, der Mond, das Weib*) [1, 2]

Таким чином, до кінця VII століття завершується процес завоювання Британії германськими племенами – англами, саксами та ютами, яких витіснили з континенту, де вони займали територію між Ельбою та Одером. У Британії германці відтіснили автохтонне кельтське та кельтсько-романське населення на захід острова – Уельс, та Ірландію. На острові стверджується германська культурна гегемонія та відбувається становлення англосаксонської мови й літератури, хоча класична латина з часом знову посилює свої позиції в якості писемної мови церкви та вищої освіти по мірі християнізації германців. Тим часом, навали близьких вікінгів, що активно оселялись на східному узбережжі острова у IX й X століттях ще більше закріплюють германський характер рідної мови й народної культури острова. Частина вікінгів у цей самий час оселяється також на стратегічно важливому півострові Нормандія у північній Франції. Цілоком підкоривши у політичному плані гало-римське населення, яке переважало своєю чисельністю, після 911 р. Молоді покоління скандинавів все ж засвоюють місцеву давньонормандську мову, що є одним з ідіомів ланг д'ойльм, що є природним еволюційним розвитком народної латини [3, 1]. Отож й сама давньонормандська мова германізується у фонетичному плані настільки, що незважаючи на тісні зв'язки з латиною, її носії створюють власну писемність для відображення усіх нюансів її вимови та граматики. При цьому якщо латина стало використовуватися у науці й церкві, урочистій та вкрай офіційній обстановці,

то мовою художньої літератури, торгівлі, журнальних і судових реєстрів стає розмовна давньонормандська мова. Мовна й частково культурна романізація правлячого скандинавського класу в Нормандії завершується вже до середини XI століття.

Давньоанглійський або англосаксонський період вважають періодом мови "Беофульф", бо саме до цього проміжку часу належать історична поетична пам'ятка невідомого автора.

Отже, давньоанглійський або англосаксонський період історичного розвитку англійської мови характеризується словотворення, корені якої відносять до діалектів поселенців (ютів, саксів, англів і фризів), що захопили територію сучасної Англії, а також розвиненою системою голосних, дифтонгів, палаталізацією приголосних, флективною будовою, вільним порядком слів, морфологічною диференціацією частин мови, добре розвиненою системою словотворчих афіксів, продуктивним словоскладанням. Лексичний склад – в основному давньо-германський, з незначними кельтськими і латинськими запозиченнями. Після завоювання Англії Данією (1017) англійська мова поповнюється скандинавськими географічними назвами, військовими термінами, суспільно-побутовою лексикою.

Середньоанглійський період історичного розвитку англійської мови (Middle English – ME, (1100 (1066) – 1500)) перебував під впливом норманської французької мови (після завоювання в 1066 році) і церковної латини. У цей період в Англії починається розклад феодальної системи та інтенсивний розвиток товарно-грошових відносин. Внаслідок широкої міжнародної торгівлі Англії, Лондон в XIV ст. стає центром країни, а лондонський діалект набуває все більшого значення в країні і, вбираючи окремі елементи з суміжних діалектів, утворює основу національної мови. Інтенсивний процес формування нації сприяв поширенню й розвитку національної мови й все більшому нівелюванню діалектів. Велику роль у поширенні норм національної англійської мови відіграв Вільям Кекстон, який запровадив книгодрукування в Англії (1476), чим сприяв закріпленню орфографії, яка вже й на той час не цілком відповідала нормам вимови. У історичних пам'ятках цього періоду відбулася епоха розвитку англійської мови, зокрема буржуазного гуманізму, формування національної самосвідомості англійського народу. На мові цього періоду позначається вплив широких міжнародних зносин Англії – починається новий потік запозичень з італійської, грецької, іспанської та інших мов. У фонетиці визначним явищем є так званий "великий зсув голосних" і ряд інших особливостей, що посилюють розбіжність між орфографією і орфоєпією. У морфології триває процес відпадання флексій іменників, прикметників і дієслів; виникає новий, безсуфіксальний спосіб творення слів; усталюється єдина форма множини (-s); прикметники остаточно втрачають форми узгодження, спрощується категорія сильних і слабких дієслів. У синтаксисі спостерігаються основні риси сучасної англійської мови [4].

В період Середньовіччя мовою науки була латина, і так, як для епохи відродження характерний інтерес до пам'яток античної культури, використання стилю, риторичних прийомів побудови грецьких і римських авторів, то абсолютно природно, що і поповнення словника і створення нової наукової термінології йшло в значній мірі за рахунок запозичень з латинської, а також грецької мови.

Середньоанглійський період історичного розвитку англійської мови називають мовою англійського поета

Дж. Чосера (Geoffrey Chaucer 1340–1400), бо в цей проміжок часу він пише відомі "Кентербурські розповіді" ("Canterbury Tales").

Новоанглійський період історичного розвитку англійської мови розділяють на два періоди: ранньонovoанглійський Early New English (1500–1650), який охоплює епоху Відродження, тому цілком слушно називають мову цього проміжку часу Renaissance English або мовою В. Шекспіра (William Shakespeare); пізньонovoанглійський (Last New English або Present-Day English 1650 до сучасності), а мову сучасності – Present Modern English.

Ранньонovoанглійський період характеризується науковими творами, що публікуються англійською мовою та формуванням буржуазних відносин. Це період розпаду основи феодального суспільства і виникнення капіталістичних відносин. З утворенням нації нерозривно пов'язано і утворення національних мов, зокрема англійської мови утвореної в епоху Відродження.

Після захоплення Англії норманами у 1066 році, відбувається активне заміщення місцевої англосаксонської еліти знаттю, яка прибуває з Нормандії. Незважаючи на загальне з англосаксами германське походження, нормани продовжують використовувати засвоєну ними романську мову і в Англії. Оскільки на територію Англії прибуло близько двадцять тисяч норманів, що становить 1,3% населення країни, тому з причини своєї нечисленності давньонормандська мова не змогла витіснити в Англії місцеві англосаксонські діалекти. Ймовірно, такого бажання не було й у самих завойовників, які, усвідомлюючи спільне з англосаксами германське походження, не прагнуть нав'язувати їм романську мову. Тим не менше, в умовах повного панування латини у ранньосередньовічній Європі, а також цілковитої переваги романських регіонів (Латинська Європа) над германськими за чисельністю населення, нормани розуміють практичну цінність давньонормандської мови, яка часто виступає в ролі лінгва франка купців та моряків від Великої Британії до Палестини. Слід зазначити, що давньонормандська мова й близькі до неї діалекти давньофранцузької мови стають робочою мовою у хрестових походах у Левант, де вони використовуються у діловодстві новоутворених держав хрестоносців (Латинська імперія, герцогство Антіохія тощо). У середньовічній Англії кінця XI століття англо-нормандська мова швидко виходить за рамки просто рідної мови вищого суспільства, оскільки нова романомовна еліта диктує свої укази. У перші десятиліття норманського правління англо-нормандська стає мовою придворного етикету, судочинства, адміністрації, потім шкільної освіти й торгівлі. Ситуація щодо мови у середньовічній Англії початку XII століття була однією з найскладніших в Європі: англосаксонські говірки зберігаються у побуті селян та міщан (95% населення), латина застосовується у церкві й наукових працях, а близька до неї давньонормандська перетворюється на мову адміністрації та торгівлі.

Вражає й інший факт: у середньовічній Англії XI–XIII століть видається величезна кількість літератури й інших писемних документів давньонормандською мовою, в тому числі й після втрати самої Нормандії. Кількість цих документів в Англії у багато разів перевищує писемні пам'ятки романськими мовами у всій Франції, де через повне панування латини місцеві романські мови все ще розглядаються як її вульгарні діалекти й максимум, на що вони можуть розраховувати – це пісні трубадурів і лицарські романси, знову-таки переважно усні. При цьому сама англосаксонська, єдина рідна мова для 95 % населення країни цілком виходить з письмового

вжитку як мінімум на два століття. Поступове становлення англійської мови у наступні століття ставить англійських письменників, які в основній масі краще володіють письмовою англо-нормандською мовою, перед низкою непростих проблем, які вони вирішують по-своєму. Так, перші пам'ятки англійської письменності являють собою переклади французьких авторів, де тільки займенники та службові слова германські, а практично вся лексика – романська. Таким чином, лексичний пуризм відхилений англійськими письменниками.

Інша ситуація складається в усній мові населення Англії. Поверхневий аналіз сучасної англійської мови на базі 80 тис. найбільш розповсюджених слів показує, що романські запозичення становлять 57% лексики англійської мови. Однак, детальніший погляд на 1.000 найбільш розповсюджених слів показує, що лише 15% з них мають романське походження і, зрештою, усі 100 найбільш розповсюджених слів в англійській мові – германські. Іншими словами, низька питома вага власне германської лексики в англійській мові (30%) компенсується її незрівнянно більшою частотністю й широким семантичним охопленням. Це означає, що романське коріння не витісняло германську лексику, а додавалось до неї, призводячи до стилістичної та семантичної диференціації, збільшуючи словниковий запас англійської мови до неймовірних розмірів. Іншою проблемою англійської мови стала орфографія. За роки безписемного існування звукової стрій англійської мови сильно змінився. Створюючи германську письменність, англійські письменники були змушені звертатись до донормандської давньоанглійської літератури та копіювати давньоанглійський правопис. Але створити чіткі правила не вдалося через масив франко-нормандських запозичень, що до невпізнаності змінив фонетичний та орфографічний вигляд письма й мови. Під впливом французької дзвінкі алофони "в", "дж", "з" перетворились на мінімальні звукові пари з відповідними глухими приголосними. В результаті, англійська орфографія остаточно втратила будь-яку системність і стала суто традиційною, що вимагає запам'ятовування правопису практично кожного слова.

Пізноновоанглійський період (Last New English, Present-Day English або Modern English від 1650 до сучасності), характеризується остаточним формуванням мови. У цей період відбулося остаточне формування і розвиток національної англійської мови. Закріпленню сталих норм літературної мови сприяє художня література і численні граматичні праці ("Коротка граматики англійської мови" У. Буллокара; "Граматики англійської мови" Б. Джонсона і низка словників). Зусилля мовознавців були спрямовані на створення нормативної граматики і розв'язання орфографічної проблеми (остання реформа була проведена у XVIII ст.). Внаслідок колоніальної експансії Англії її мова проникала (з XVII ст.) до Америки, Ірландії, Австралії, Нової Зеландії та ін. країн.

Отже, в англійській мові далі розвиваються основні риси попереднього періоду, удосконалюється її аналітична будова, відношення між повнозначними словами в реченні виражаються за допомогою сталого порядку слів; слово майже не змінюється морфологічно, наприклад, прикметники змінюються лише за ступеннями порівняння і цілком втратили ознаки узгодження з іменниками. Таким чином, на перше місце стає синтаксичний зв'язок слів у реченні, що використовується як в усному, так і письмовому спілкуванні.

Поступово англійська мова стає мовою міжнародного спілкування, політики, бізнесу, туризму, науки, освіти та обслуговування багатьох інших сфер людського життя.

Нині англійській мові надано статус офіційної більше ніж у 60 суверенних державах світу.

Цілком логічно зазначити, що рівень її використання у різних державах не може бути однаковим, тому за цією ознакою країни об'єднують у групи [5; 6]. У нашому науковому дослідженні, ми застосували *підхід за визначенням статусу англійської мови*, зокрема як *національної, як державної, як навчальної дисципліни – "Іноземна мова"* і визначили групи "англомовних країн": *високого рівня англомовності, середнього рівня англомовності й низького рівня англомовності*. До групи *високого рівня англомовності* віднесли країни, в яких англійська мова є *національною*, тобто рідною для всієї нації або для значної частини населення. Це історична батьківщина англійської мови – Велика Британія, сусідня з нею Ірландія, Сполучені Штати Америки, Австралія, Нова Зеландія, Канада, Північна Африка. Територіальна розкиданість англомовних країн призвела до появи національних варіантів англійської мови, зокрема британської, американської, австралійської. Особливо помітні відмінності у вимові голосних звуків, у значенні і вживанні окремих слів та виразів, зокрема і в деталях правопису. Однак відмінності в граматиці мало помітні, бо вони незначні. Важливо зазначити, що кожен з варіантів не є зразком для всієї англомовної спільноти, однак більшість вивчаючих англійську мову обирають британський варіант, оскільки вважають його найменшим відхиленням від загальноприйнятих та усталених граматичних норм і конструкцій. Таким чином, вищезазначені країни можна віднести до *групи високого рівня "англомовних країн"*, бо англійська мова є *національною*.

У результаті розпаду Британської імперії, близько 30 держав Азії та Африки стали незалежними і зберегли англійську мову колоніальних часів у якості офіційної, бо змінити її у якості національної для кожної держави дуже важко, це – просто неможливо. Застосувавши підхід за *статусом визначення англійської мови*, ми сформували *групу "англомовних країн" середнього рівня*. До цієї групи варто віднести країни в яких англійська мова вважається державною, а саме такі: Індія, Сінгапур в Азії, Нігерія, Гана, Кенія, Уганда, Танзанія, Зімбабве в Африці. У цих країнах загальна чисельність народу понад півтора мільярда, проте ступінь володіння англійською мовою не висока, тому треба бережно їх відносити до англомовних країн. Англійською мовою в цих країнах користуються переважно у таких сферах: в державній адміністрації, в армії, в школі, а також для спілкування з різними народностями. Зокрема, в *Індії* статус офіційної мови займає *гінді*, однак ні Конституція ні законодавство цієї Республіки не визначає державної мови, хоча в Конституції зазначається, що англійська мова є допоміжною офіційною мовою. У Республіці *Сінгапурі* уряд країни заохочує двомовність, надаючи перевагу англійській мові, як мові міжнародного спілкування, бо значна кількість сінгапурців розмовляє саме англійською. Варто зазначити, що в Сінгапурі існує два варіанти англійської мови: офіційна стандартна сінгапурська англійська та просто народна *креольська мова*, яка є основною говіркою на вулицях Сінгапуру і називається сингліш. У Республіці *Нігерія* офіційною мовою є англійська, хоча серед населення широко поширені такі мови: *едо, ефік, ідома* та інші. Оскільки місцеві мови Нігерії використовуються переважно для побутової комунікації та в засобах масової інформації, а англійська має статус офіційної, тому переважна більшість населення володіє двома та більше мовами. Офіційною мовою Республіки *Гана*, яка відома під назвою Золотий Берег, також є англійська, бо нею розмовляє третина населення, а мови: *ашанти, фанте*,

борон, дагомба, аданге вважаються другорядними і використовуються для спілкування місцевого населення. У Республіці Кенія офіційною мовою вважається англійська, бо нею викладають у школах і складають всі урядові документи. Проте національна мова країни – суахілі, оскільки більша частина населення розмовляє нею, незважаючи на те, що це мова народів банту з великим числом арабських запозичень. Уряд Республіки Уганда заохочує двомовність у країні, тому офіційними мовами вважаються англійська та суахілі. У Республіці Танзанія офіційною мовою країни є суахілі, хоча англійська мова як офіційна використовується на державній службі, зокрема в парламенті та уряді, так і в побуті, в навчальних і торгових закладах. Уряд Республіки Зімбабве визнає англійську мову державною, хоча широко поширені серед населення країни мови: шона, ндебеле.

Отже, країни зазначені вище, можна бережно віднести до групи середнього рівня англомовності, бо англійська мова немає статусу національної, але як офіційна мова використовується у державних закладах і переважна більшість населення вживає її для спілкування та передачі інформації у письмовому виді.

За статусом визначення англійської мови, ми сформували групу низького рівня англомовності. До цієї групи віднести країни, в яких англійська мова має статус навчальної дисципліни – "Іноземна мова", широкого вивчення у вищих і середніх навчальних закладах, як один із обов'язкових навчальних предметів, яким володіє значна частина населення країни і використовує рівень якості знань у сфері обслуговування освіти, туристів, та для отримання робочої чи студентської візи і на виробництві. До таких країн варто віднести країни Латинської Америки, Західної Європи і Далекого Сходу.

Отже, зробімо висновки. Визначивши групи країн за рівнями англомовності, зазначимо, що важливість і значення англійської мови у світі залежить від цінності та потужності інформаційного потоку англійською, що формується у цих групах, та від швидкості розповсюдження потоку інформації у світовій спільноті. Враховуючи економічний розвиток країн, зокрема телекомунікаційної та

комп'ютерної галузі, можна впевнитись, що першочергове використання належить англійській мові.

Вивчивши історичні процеси розвитку англійської, підкреслимо, що протягом тривалого історичного розвитку вона зазнала значних змін, тому нині вона зберігає всі основні риси групи германських мов; іншомовні запозичення є одним з важливіших видів збагачення словникового складу мови; лексична система англійської мови є гнучкою і спроможною до адаптації в умовах постійного виникнення нових понять і необхідності їх лексичної фіксації; лексичні запозичення є одним із джерел утворення нових слів. Їх вивчення дає можливість прослідити складність мовних процесів, переплетіння внутрішніх та зовнішніх явищ в мові.

Список використаних джерел

1. Расторгуева Т. А. История английского языка : учебник / Т. А. Расторгуева. – 2-е изд. стер. – М. : ООО "Издательство Астрель": ООО "Издательство АСТ", 2003.
2. Смирницкий А. М. Лексикология английского языка / А. М. Смирницкий. – М. : Высшая школа, 1990.
3. Ильин Б. А. История английского языка / Б. А. Ильин. – М. : Высшая школа, 1968.
4. Резник Р. В. История английского языка (на англ. языке) / Р. В. Резник, Н. С. Жлуктенко, Ю. О. Сорокина, И. В. Резник. – М. : Флинта; Наука, 2003.
5. Плотник В. Я. Строй английского языка / В. Я. Плотник. – М. : Высшая школа, 1989.
6. Smith J. J. Sound Change and the History of English / Jeremy J. Smith. – Oxford : Oxford University Press, 2007.

References

1. Rastorguyeva T. A. Istoriya angliyskogo yazyka : uchebnik / T. A. Rastorguyeva. – vtoroy izd. ster. – M. : ООО "Izdatel'stvo Astrel": ООО "Izdatel'stvo AST", 2003.
2. Smirnitkiy A. M. Leksikologii angliyskogo yazyka / A. M. Smirnitkiy. – M. : Vysshaya shkola, 1990.
3. Il'in B. A. Istoriya angliyskogo yazyka / B. A. Il'in. – M. : Vysshaya shkola, 1968.
4. Reznik R. V. Istoriya angliyskogo yazyka (na angl. YAzyke) / G. V. Reznik, N. S. Zhluktenko, YU. A. Sorokina, I. V. Reznik. – M. : Flinta; Nauka, 2003.
5. Plotnik V. YA. Stroy angliyskogo yazyka / V. YA. Plotnik. – M. : Vyssh., 1989.
6. Smith J. J. Sound Change and the History of English / Jeremy J. Smith. – Oxford : Oxford University Press, 2007.

Надійшла до редколегії 11.01.18

I. Zvorych, Doctor of Science (Pedagogics), Senior Staff Scientist
Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine

DEVELOPMENT OF ENGLISH LANGUAGE IN THE HISTORICAL DISCUSSION AND FORMATION OF GROUPS OF ENGLISH COUNTRIES

The languages history development is a continuous, long and creative process, without sharp jumps or rapid transformations. Usually, a long period of the language development is divided into short parts of history periods, because in the study process of any language history, it is impossible to do without a such division. The periodization, which is offered by linguists, may seem artificial. And it's quite obvious, because every period of language history development has its special qualitative features, usually the structure, which gives the right to explore a certain period of its historical development.

Nowadays, the English language is taught in many countries of the world, as at the secondary school and also at Higher Learning Institutions, it has a priority in modern business relations. English is the international language today, it's the most widespread in the world, it's the native language for more than 400 million people and it's the second language for 300 million. English is the language of commerce and business. English has a very important place as the language of diplomacy, trade and business in many countries. It's the language of science and technology. Today all instructions and applications for new gadgets are written in English. Scientific reports, articles, reports are published in English. Moreover 90% of Internet resources are English-speaking. The vast majority of information in all spheres – science, sports, news, entertainment – is published in English. It's the language of youth culture. There are a lot of American actors, actresses, musicians are still very popular today. The English language has one of the richest vocabulary stocks in the world with simple grammar. The words themselves are drawn to each other, forming concise and understandable sentences. This article deals with the patterns of the English language development in the historical and socio-cultural context, the improved approach to groups formation of the English-speaking countries.

Keywords: development, English language, historical periods, historical development, Old English, Middle English, Early New English, Modern English, historic monuments, socio-cultural context, formation groups, English-speaking countries.